

Позакласний захід у 5 класі із зарубіжної літератури на тему: «Сучасна література»

Літературне свято-змагання «Розумники»

Мета: перевірити, узагальнити й систематизувати знання учнів, набуті в ході вивчення теми; розвивати вміння й навички аналізувати художній текст в окремих компонентах, характеризувати образи персонажів, виявляти засоби художньої виразності, вміння перекваліфікуватися у справжніх героїв; виховувати любов до книжки, бережливе поводження з нею, засобами літератури виховувати естетичні смаки, кращі моральні якості учнів, любов до художнього слова.

ХІД ЗАХОДУ

*Із раю, де я ще дитя,
Мені шлете свої привіти,
Одвічні друзі на життя,
В червону палітурку вишиті.*

М. Цветаєва

*Щасливе дитинство – це тепла хатина,
В якій у любові зростає дитина;
Це мамина пісня, бабусина казка,
Любов усіх рідних, Господня ласка...*

Оксана Р.-Г.

ВЧИТЕЛЬ Юні друзі, ось і промайнув рік нашого знайомства з новим для вас предметом, який називається зарубіжна література.

Читаючи і аналізуючи нові для вас твори, ви ставали мудрішими, справедливішими, вірили у перемогу добра над злом. І все це завдяки книзі. Так що ж таке книга? Помічник, порадник, а для тих, хто вміє дружити з нею – вірний друг.

Протягом усього життя ми звертаємося до книги. Вона допомагає пізнати і зрозуміти навколишній світ і самого себе. Нерідко книга, вчасно прочитана, підказує людині вихід із складної ситуації.

Книги – володарі простору. Вони запрошують нас до захоплюючих подорожей найрізноманітнішими куточками нашої планети й загадковими уявними країнами. Кожний народ має свою літературу. З неї ми дізнаємося про особливості історії і звичаїв людей, що населяють земну кулю.

Учень

В кожному домі, в кожній хаті –
У містах і на селі, –
Хто навчився вже читати,
Має книжку на столі.
Дружба з книгою – це свято,
Не було б його у нас,
Ми не знали так багато
Про новий і давній час.

Учень

Книжка скаржилась Мар'яні:
– Я у тебе не в пошані.
Звідкіля це на мені
Плями сині та масні?
Подивися, от сторінка:
Намальована хатинка,
Під хатинкою маля,

І написано: «Це я».
А за дві сторінки далі –
різні звірі небували:
сині, жовті, та рябі,
що не снилися тобі.
Люди кажуть: – Ой, чия ти!?
Як тебе тепер читати?
Скільки ми читали книг,
А не бачили таких.

Учень

Бачить – не бачить,
Чути – не чує.
Мовчки говорить,
Дуже мудрує.
Часом захоче –
Правди навчає,
Іноді бреше,
Всіх звеселяє.
Люба розмова, –
Будемо, діти,
З нею довіку
Жити – дружити.
Хто ж то така
В світі щаслива,
Мудра, правдива
І жартівлива?
Як не вгадали,
Стану в пригоді:
Річ коротенька –
Книжка, та й годі.

Учні зачитують прислів'я і приказки про книгу

Нема розумного сусіда – з книгою поговори
Одна книга тисячі людей навчає
Книгу читають не очима, а розумом
Книга – не пряник, а дітей до себе манить
Книгу прочитав, на крилах політав
Книгу читати – все знати
Книга – дзеркало життя
Ледачому і книжку підняти важко
Книга для розуму – що теплий дощ для зерна

Вчитель. Література – це справжня духовна скарбниця людства. Тож зараз давайте пригадаємо, що нам запам'яталося з уроків зарубіжної літератури.

Давайте розпочнемо наше літературне змагання. Хочу побажати усім успіхів.

Учень

Світ дивовижний вас вітає!

Всіх тих, хто вдумливо читає,
І тих, хто любить мандрувати
Та прагне більше пізнавати.
Кмітливих, добрих і відважних,
А ще, звичайно, і відважних
Звеселить він і причарує,
Окрилить тим, що подарує
Героїв чудовий хоровод.

Учасники поділені на дві команди

Перше завдання для них обрати назви команд та визначити капітанів.

I. Розминка - «П'ять ключових слів – твір»

1. Родина, білет, зубна паста, шоколад, фабрика. («Чарлі і шоколадна фабрика»)
2. Весна, хмаринки, гатіфнати, капелюх, рубін. («Капелюх Чарівника»)
3. Сон, Мара, піднос, крокус, песик Бідась. («Зима-чарівниця»)
4. Гроза, мемуари, телескоп, обсерваторія, комета. («Комета прилітає»)
5. Клітка з папугою, машина, водолазний костюм, гроші, бажання. («Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу»)
6. Самородок, космос, щоденник, космічні пірати, зоопарк. («Дівчинка з Землі»)
7. Друзі, хитрощі, розум, опудало, курник. («Людвігові Чотирнадцятому – Ура»)

II. Установіть відповідності (конкурс на швидкість)

А. Віллі Вонка	1. «Машина для здійснення бажань ...»
Б. Пан Пляшкер	2. «Дівчинка з Землі»
В. Лабан	3. «Чарлі і шоколадна фабрика»
Г. Аліса	4. «Капелюх Чарівника»
Ґ. Нюхмумрик	5. «Людвігові Чотирнадцятому – Ура!»
Д. Крихітка Мю	6. «Зима-чарівниця»

III. Поетична хвилинка. Команди повинні доповнити рядки вірша

Побільше, друзі, книг.....

Це найсолодша серед .....

А ще, крім цього, ...

Що дружба – найцінніший .....

IV. Крок за кроком. Конкурс капітанів.

Капітани, крокуючи до дошки, за кожним кроком називають ім'я літературного героя.

V. Конкурс-бліц. Говоріть по черзі – дайте коротку відповідь.

(Запитання задаються кожному гравцеві команди по черзі, відповідь – одне слово)

1. «Найсмачніша» казка сучасності? Чарлі і шоколадна фабрика.
2. Маленький кумедний бегемотик, що живе в долині? Мумі-троль.
3. Так Суботик називав пана Пляшкера? Тато.
4. Улюблена їжа родини Мумі-тролів? Оладки.
5. Вона відрізала гривку, щоб сподобатися Мумі-тролю? Хропся.
6. Наймолодший з лисенят? Людвіг Чотирнадцятий.

7. Власник шоколадної фабрики? Віллі Вонка.
8. Хто врятував родину лисів? Курча.
9. Туди Аліса Селезньова літала зі своїм татом? Космос.
10. Батьківщина Туве Янсон? Фінляндія.
11. Предмет одягу Чарівника, який знайшов Мумі-троль? Капелюх.
12. Механізм, що здійснював бажання? Машина.
13. Золота перепустка на шоколадну фабрику? Квиток.
14. Як називався космічний корабель, на якому Аліса Селезньова з татом літала в космос?

Пегас.

15. Маленькі чоловічки, що працювали на фабриці Віллі Вонки? Умпа-лумпи.
16. Найстарший із лисенят? Лабан.
17. Цю річ загубила Мумі-мама? Торбинка.
18. Яким не хотів бути Людвіг Чотирнадцятий? Хитрим.
19. Що їв Чарлі лише один раз на рік? Шоколад.
20. Хто такий Максиміліан? Собака.

VI. Темна конячка (поняття у скриньці). Теорія літератури.

(У цьому конкурсі перемагає та команда, яка сформулює більше точніших визначень)

Фольклор - ... (усна народна творчість)

Пісня - ... (твір, призначений для співу)

Казка - ... (твір, у якому розповідається про вигадані події, що сприймаються як реальні)

Казки поділяються на ... (про тварин, чарівні, побутові)

Казка складається із ... (зачину, основної частини, кінцівки)

Епітет - ... (художнє означення, що підкреслює характерну рису, якість предмета або явища)

Метафора - ... (вживання слів у переносному значенні)

VII. Пантоміма.

Один учасник з кожної команди виходить і за допомогою пантоміми показує для своєї команди літературного героя або назву твору.

VIII. Колективна справа – поясніть прислів'я і приказки

Під лежачий камінь вода не тече.

Який корінець, такий і пагінець.

Гілка завжди схожа на дерево, з якого виросла.

Що менше думок, то більше балачок.

Зароблений хліб найсмачніший.

Слово – срібло, мовчання – золото.

У словах будь як черепаха, а в справах – швидше за птаха.

Краще власний хліб, ніж позичена булка.

Як ти до людей, так і вони до тебе.

Лагідне слово краще за смачний пиріжок.

Підбиття підсумків змагання. Нагородження переможців.

Вчитель. Вітаю переможців сьогоднішнього змагання. Які почуття переповнюють вас? Я думаю, що радість, задоволення, може навіть щастя. А що таке щастя? Щастя для різних

людей різне, кожен вкладає в нього щось своє. Є багато визначень щастя, а одне із них звучить так:

Щастя – це відчуття цілковитого задоволення життям.

Отже, в кожного з нас своє щастя.

Герої вивчених нами творів теж були різними дітьми.

Давайте проаналізуємо поведінку та риси характеру наших героїв. Що кожному з них потрібно для щастя?

Учень

Августусу Глупу для щастя потрібно було якомога більше їжі.

Учень

Веруці Вонк – щоб батько виконував кожну її забаганку і завжди все було так, як хоче тільки вона.

Учень

Віолетта Борегард в усьому повинна бути першою і найкращою і тільки тоді щасливою.

Учень

Майк Тіві взагалі жив у вигаданому віртуальному світі, не помічаючи навколо нічого і нікого навіть своїх батьків. Він ставав від цього жорстоким і агресивним. А для щастя йому потрібні були лише нові гаджети.

Учень

А от Чарлі Бакет був зовсім нерозбещеним скромним хлопчиком, якому для щастя потрібно було зовсім мало. Він був щасливим тоді, коли його родина була разом, коли всі раділи і були здорові, хоча й дуже бідні.

Вчитель

Ми всі повинні пам'ятати, що щастя зовсім не у грошах та розкошах, не у владі та необмежених можливостях. Адже гроші розтрачуються, розкоші та модні речі старіють, на них проходить мода, влада не безмежна. А найголовніше у нашому житті – це наше життя і життя наших рідних і близьких, їх здоров'я, а ще, звісно ж, мир в Україні. Всі діти повинні бути щасливим. Не будьмо байдужими одне до одного.

Вчитель

Притча про Щастя та Дитя

Жило-було на світі Щастя. Воно було маленьке і безтурботне, і жило воно де хтіло, і ніхто не знав, де його здібати та як пізнати.

Але чули люди, що воно таки є десь на світі, і що тим, до кого воно приходило, жилося добре, – тому багато хто шукав його, не знаючи, як упізнати його, бо усі, хто бачився з ним, описували його по-різному. Одні казали, що воно зелене, інші – що рожеве, треті казали, що воно жовте, а четверті – що узагалі рябе-різноколірне. Одні казали, що воно веселе, а інші – що мовчазне... Отже, описи Щастя розходилися, і усі шукали його, а як упізнати – не знали... І от жила собі на світі Дитина. І казала вона, що дружить за Щастям, і усе вказувало на те, що дійсно, Щастя живе з цим Дитям, бо личко Дитини світилося. І люди гадали собі: от би побачити Щастя, але як?

І подумали: а давайте, вкрадемо Дитину, і Щастя прийде йому на поміч, і тоді ми й впіймаємо Щастя. І так і зробили. І вкрали Дитину, і посадили її у в'язницю, і стали стерегти її, аби не пропустити, коли Щастя – вірний друг – прийде Дитину рятувати...

І так і сталося: плакало Дитя, кликало свого друга, і Щастя почуло, і прийшло до нього Сонячним Зайчиком. І ті, хто стерегли Дитину, стали ловити Щастя, – але хіба ж можна

упіймати Сонячного Зайчика? Воно вислизає з рук і проходить крізь руки, так що і упіймати неможливо. І стрибало Щастя, і цілувало Дитину, і Дитина сміялася, і знов Дитині було добре. Не змогли охоронці впіймати Щастя, аж утомилися. І питають вони у нього: «А скажи-но, Щастя, чому так? Ми теж хочемо бути щасливі, – чому ж ти тікаєш від нас, і не приходиш?» І відповіло Щастя: «А ви подружіться зі мною!» І спиталися ті: «А як же подружитися з тобою?». І відповіло воно: «Станьте Дітьми, і я прийду до вас, і кохатиму вас». І спиталися люди: «А як же нам дітьми знову стати, якщо ми вже дорослі?». І відповіло Щастя: «Шукайте самих себе, і правду про себе шукайте, і коли знайдете — тоді я й прийду до вас, і дружитиму з вами».

Учень.

Усмішка щастя вміщає,
Усмішка радість несе.
Усмішка всіх звеселяє,
Усмішка краща за все.
Усмішка щира і вільна,
Усмішка поруч завжди.
Усмішка просто є сильна,
Усмішка цілі світи.
Усмішка завжди потрібна,
Усмішка сльози всі стре.
Усмішка сонцю подібна,
Усмішка в серці живе!

Учень

Усмішка ласкава — то найкраща страва.
Так народна мудрість промовля до нас.
З усмішкою добре вийде кожна справа,
Бо вона підносить нас у добрий час.
Всім завжди приємно, коли зла немає,
Очі випромінюють ніжність й доброту.
Усмішка теплом нам серце зігриває,
Пам'ятайте, люди, істину просту.
Вона живить душу ласкою м'якою,
Всім любов дарує, і людське тепло.
Поїть справжнім щастям, радістю п'яною,
І стає палацом нам просте житло.
Усмішка, як сонце, шлях освітить вчасно,
З нею всі рідніші і не треба слів.
То ж зустрічним людям усміхнися вчасно,
Щоб тобі всміхнутись кожен захотів.

Вчитель

На завершення хочеться всім побажати більше усмішок, здоров'я, щастя і миру.

ЩАСТЯ

Щастя – це вічна дорога земна,
Щастя – це літо, зима і весна,
Щастя – це сонце, злива і сніг,

Щастя – це пісню ділити на всіх,
Щастя – це віра в добро і любов,
Щастя – це музика вільних дібров,
Щастя – це друзі і рідний твій дім.
Щастя – це світ, подарований всім.

Список літератури:

1. Гузь О.О. Орієнтовне планування уроків // Зарубіжна література в школах України. – 2013. – № 6 – С. 12-25
2. Мартинець А.М. Позакласна робота з зарубіжної літератури: Посібн. для вчителя. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 144 с.
3. Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В. Книжка для вчителя: Уроки зі світової літератури в 5 класі (Серія «Бібліотека словесника»). – К.: Грамота, 2013. – 264 с.

Інтернет-ресурси:

<https://vk.com/topic>

<https://uk-ua.facebook.com/ukrvirshposts>

<https://www.stihi.ru>

osvita.ua.